

راهبردهایی برای باززنده سازی معماری زیرزمینی در شوشتر با تکیه بر

تجارب کوبرپدی^۱ استرالیا

وحید قمری^{۱*}، سیده فرزانه حیدری^۲

۱- وحید قمری، دانشجوی دکتری معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، (Ghamari.archi@gmail.com)

۲- سیده فرزانه حیدری، دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبادان، (Farzane.heydari69@gmail.com)

چکیده

معماری و شهرسازی شهرهای تاریخی ایران، طی سالیان متمادی، همواره پاسخگوی نیازهای اقلیمی و محیطی کاربران خود بوده است. یکی از بهترین نمونه‌های معماری همساز با اقلیم، شوادان می‌باشد که به عنوان یک معماری زیرزمینی در شهرهایی نظیر شوشتر ساخته می‌شده؛ ولی از آنجایی که هر پدیده معماری برای تداوم حیات خود باید پاسخگوی نیازهای ساکنین باشد، به دلیل تغییر در الگوی زیست ساکنان، شوادان که روزگاری نقشی تعیین کننده در تامین آسایش مردمان داشته، امروزه به معضلی در خانه‌های تاریخی و حتی معاصر تبدیل شده است. به منظور باززنده سازی و رونق گیری دوباره این پدیده سازگار با اقلیم، این پژوهش به انجام رسیده است. از این رو تلاش شد نمونه‌های موردی موفق که دارای شرایط محیطی و طبیعی نسبتا مشابهی با شوشتر هستند شناسایی و تجارب قابل تعمیم آن‌ها در جهت باززنده سازی شوادان به کار گرفته شود. پس از بررسی‌های فراوان، به نمونه‌ای در کشور استرالیا و شهر کوبرپدی بنام داگ‌آوتس برخوردیم که دارای وجوه اشتراک فراوانی با شوادان بود؛ با این تفاوت که از گذشته تا به حال عملکرد خود را حفظ نموده‌اند. سپس با تکمیل مطالعات، برای اثبات فرضیه مطابقت داگ‌آوتس و شوادان تلاش شد. برای اثبات فرضیه از مدل تحقیق کری واک بهره گرفته و نتیجه‌گیری شد که داگ‌آوتس یک مدل تصحیح کننده برای شوادان است و می‌توان از این الگو برای بهبود شرایط عملکردی و کالبدی شوادان و بازگشت دوباره آن به چرخه زندگی بهره برد.

واژه‌های کلیدی: معماری زیرزمینی، شوشتر، شوادان، کوبرپدی، داگ آوتس^۲

فرضیه و سوالات پژوهش

به نظر می‌رسد شباهت‌های فراوانی میان معماری شوادان در شوشتر و معماری زیرزمینی در کوبرپدی استرالیا وجود دارد و داگ آوتس می‌تواند به مثابه یک الگوی تصحیح کننده برای شوادان باشد.

- معماری زیرزمینی در این دو شهر دارای چه معیارهای مشترکی است؟
- دلایل موفقیت و استقبال عمومی از معماری زیرزمینی در شهر کوبرپدی چیست؟
- چه عواملی باعث شده که علی‌رغم سازگاری اقلیمی مناسب شوادان با سرزمینی که به آن متعلق است، جامعه آن را طرد کند؟

چگونه می‌توان تجارب موفق کوبرپدی را به معماری زیرزمینی در اقلیم گرم و نیمه مرطوب خوزستان تسری داد؟

۱ Coober pedy

۲ Dug outs